

ALLMÄNNA AVTALSVILLKOR FÖR KOPIERING INOM FOLK- HÖGSKOLOR ANSLUTNA TILL RIO FR.O.M. 2012/2013

Inledning

Lärare har såväl pedagogiska som praktiska behov av att kunna kopiera upphovsrättsligt skyddat material för sin undervisning. Dessa behov kan endast till begränsad del tillgodoses inom ramen för den upphovsrättsliga lagstiftningen. För att få kopiera måste lärarna därför normalt inhämta upphovsrättsinnehavarnas medgivande. För att tillmötesgå lärarnas kopieringsbehov och underlätta deras undervisning har parterna träffat detta avtal, varigenom upphovsmän och förläggare mot ersättning upplåter viss rätt att kopiera upphovsrättsligt skyddade verk. Parternas syfte med avtalet är – förutom att tillgodose nämnda behov – att skapa klarhet om kopieringsrättens omfattning. Parterna är ense om att den enskilde läraren har ansvar för att avtalsreglerna följs. Mot denna bakgrund har följande överenskommelse träffats.

Avtalets innehåll

§ 1 Avtalet innehåller följande avsnitt, nämligen

- A. Definitioner
- B. Utbildningar som omfattas av avtalet
- C. Lärarens rätt att kopiera
- D. Parternas rättigheter och skyldigheter

A. DEFINITIONER

§ 2 I avtalet förstås med

skola: den skolenhet eller liknande där utbildning som avses i § 3 bedrivs,

undervisning: undervisning och därmed jämförbar pedagogisk verksamhet såsom fria aktiviteter, meddelande av studie- och yrkesorientering, ledning av timme till förfo-
gande och skilda organisationers information till eleverna,

lärare: varje person som leder undervisning,

elev: varje person som deltar i undervisning,

verk: a) litterärt eller konstnärligt verk till vilket upphovsrätt gäller enligt upphovs-
rättslagen,
b) fotografisk bild enligt 49 a § upphovsrättslagen,
c) katalog, tabell eller dyl. arbete enligt 49 § upphovsrättslagen,

skrift: bok, häfte, kompendium, broschyr, notblad och liknande som innehåller ett eller flera verk samt tidning, tidskrift eller annan periodisk skrift,

diabild: stordia/overhead eller småbild för projektion,

engångsmaterial: blanketter och sidor som är framställda i syfte att användas av elev för ifyllande av svar e.d.,

block eller bunt: förlagsproducerat läromedel som levereras i block eller bunt och som omfattar minst 10 likadana exemplar som avser tester och prov, kartläggning av attityder och intressen eller utgör stimulansmaterial för samtal eller andra liknande uppgifter,

rättsinnehavare: den som på grund av lag eller avtal innehar rätt att medge sådan kopiering som avses i detta avtal.

B. UTBILDNINGAR SOM OMFATTAS AV AVTALET

§ 3 Avtalet gäller för undervisningsverksamhet som folkhögskola ansluten till Rörelse-folkhögskolornas Intresseorganisation (RIO) bedriver.

C. LÄRARENS RÄTT ATT KOPIERA

Utgångspunkt för avtalet

§ 4 Den rätt att kopiera för privat bruk som följer av 12 § upphovsrättslagen ska inte tas i anspråk av läraren i stället för den rätt till kopiering som upplåts genom detta avtal.

§ 5 Avtalet berör inte den rätt att kopiera som följer av annan bestämmelse i upphovsrättslagen än 12 § och 42 c §.

Kopieringsmetoder

§ 6 Avtalet omfattar alla former av grafisk, fotografisk eller liknande kopiering.

Avtalet omfattar även digital kopiering, nämligen kopiering av digitalt lagrade verk (t.ex. nedladdning från Internet, kopiering från CD-rom), digitalisering av verk i analog form (t.ex. skanning) samt utskrift av digitalt lagrade verk.

Vem som får kopiera

§ 7 Lärare och elever har rätt att kopiera enligt avtalet. Lärare kan uppdra åt annan att utföra kopieringen. Kopieringen får ske endast för lärarens och elevens egen undervisning.

Läraren får kopiera för annan lärares behov endast om de gemensamt har planerat det aktuella undervisningsavsnittet.

Vad som får kopieras

§ 8 Det är enligt avtalet och på grund av 42 c § upphovsrättslagen tillåtet att enligt nedan angivna regler kopiera ur alla offentliggjorda svenska och utländska verk oavsett om rättsinnehavaren företräds av avtalsslutande organisation eller inte.

Ideell rätt och källangivelse

§ 9 Läraren och eleven, som kopierar enligt detta avtal, är skyldig att respektera den ideella rätten och tillse att källan samt upphovsmannens respektive fotografens namn framgår på eller i anslutning till kopiorna.

Lärarens kopiering till sig själv

§ 10 Lärare får alltid till sig själv framställa ett exemplar av ett verk i form av papperskopia. Verket får i sådant fall kopieras i sin helhet.

Lärarens och elevens kopiering

Endast komplettering

§ 11 Kopiering enligt §§ 12-17 är endast tillåten för att komplettera sådana förlagsutgivna läromedel, vilka varje elev normalt förutsätts ha tillgång till i undervisningen. Detta innebär att det inte är tillåtet att kopiera för att ersätta eller nedbringa anskaffningen av utgivna läromedel.

Antal exemplar som får kopieras

§ 12 Läraren får endast framställa så många exemplar att lärarens elever får var sitt och läraren själv får några.

Antal sidor som får kopieras

§ 13 Om förlagan utgörs av en pappersutgåva får läraren om inte annat anges i § 16, under samma kalenderhalvår och för samma elever inte kopiera eller skanna större del av en skrift än som motsvarar 15 procent av antalet sidor, dock ej mer än 15 sidor. Om det t.ex. föreligger behov av att kopiera ett visst avsnitt, ett kapitel ur en bok eller en artikel ur en tidskrift och avsnittet omfattar någon eller några få sidor mer än 15 sidor, får kopieringen dock avse hela avsnittet.

Om förlagan är digital får digital kopia eller utskrift göras med maximalt 15 sidor i A4-format för samma elever under samma kalenderhalvår, om inte annat anges i § 16.

Eleven får kopiera för sin egen undervisning på motsvarande sätt som anges i första och andra stycket.

Digitalt tillhandahållande

§ 14 Digitala kopior som framställts enligt avtalet får tillhandahållas och föras över av läraren uteslutande till sina elever för sin undervisning, exempelvis på skolans nätverk, med e-post eller fysisk lagringsenhet (t.ex. USB-minne).

Digitala kopior som framställts enligt avtalet får tillhandahållas och föras över av eleven till sin lärare och eleverna i sin undervisningsgrupp för undervisningen på motsvarande sätt som anges i första stycket.

Digital lagring

§ 15 Digitala kopior får enbart vara åtkomliga för läraren och lärarens elever i en undervisningsgrupp. Elevernas åtkomst begränsas till det aktuella läsåret.

*Undantag från rätten att kopiera***§ 16** Läraren och eleven får inte kopiera

- a) sådant läromedel enligt § 11 som eleverna har tillgång till jämte studiematerial som hör till detta,
- b) engångsmaterial och material som levereras i block eller bunt,
- c) visst notmaterial i annan utsträckning än vad som framgår av § 17,
- d) digitalt lagrade verk, exempelvis e-läromedel och on-line-databas, om RIO eller skolan ingått annat avtal med rättsinnehavare som reglerar sådan exemplarframställning,
- e) om en rättsinnehavare har meddelat förbud mot kopiering av dennes verk hos RIO eller någon av organisationerna, som i sin tur skall meddela RIO. Detta gäller vare sig rättsinnehavaren är medlem i någon av organisationerna eller inte.

*Kopiering av notmaterial***§ 17** Utöver bestämmelserna i §§ 10-16 gäller följande beträffande visst notmaterial.

- a) Om i ett samlingsverk, som innehåller noter, ingår enskilt musikaliskt verk eller helt avsnitt av verk som finns tillgängligt på marknaden i separat tryck får ur det enskilda verket endast kopieras en femtedel (20 %) av antalet notsidor. Denna andel får uppräknas till närmast antal hela sidor.
- b) Körmaterial och lösa stämmor som ingår i ensemble- och orkestermaterial och som finns tillgängliga på den svenska marknaden i separat tryck får inte kopieras.

Med uttrycket *finns tillgängligt på den svenska marknaden* menas att notutgåvorna finns tillgängliga hos utgivaren eller den distributör från vilken skolan normalt förvärvar noter.

Kravet på tillgänglighet är uppfyllt om på förfrågan hos distributör och/eller utgivare endera förklarar sig kunna leverera önskat antal exemplar inom skälig leveranstid.

- c) Kopiering av musikaliskt verk för offentligt framförande är inte tillåten, om framförandet avses ske inför en annan krets än den som huvudsakligen består av lärarens klass och elevernas föräldrar.

Framställning av OH- och digitala presentationsbilder m.m.

§ 18 För att komplettera vad som kan anses vara en normal tillgång till läromedel får läraren framställa ett eller flera exemplar i form av diabild för användning uteslutande för de egna eleverna under det aktuella läsåret.

Duplikat av upphovsrättsligt skyddad diabild får dock inte framställas.

Exemplar får även framställas av läraren och eleven i digital form för att projiceras med presentationsprogram. Åhörarkopior av sådana digitala presentationsprogram får skrivas ut och delas ut till eleverna.

Av videogram och film, som är avsedd att visas i form av rörliga bilder, får endast enstaka bild kopieras.

Kopiering utöver avtalet

§ 19 Kopiering utöver vad upphovsrättslagen eller avtalet medger kan endast ske efter tillstånd av rättsinnehavarna. Förfrågan om sådant tillstånd kan ställas till upphovsmannen och/eller den som har gett ut verket. Organisationerna åtar sig att verka för att tillstånd lämnas när förlagsframställda läromedel inte finns för den aktuella utbildningen eller kursen eller inte finns tillgängliga på marknaden.

D. PARTERNAS RÄTTIGHETER OCH SKYLDIGHETER M.M.

Särskilda bestämmelser

§ 20 Organisationerna förbinder sig att verka för att inte någon rättsinnehavare själv eller genom någon organisation på organisationssidan uppställer förbud mot kopiering enligt detta avtal beträffande något av hans verk. Detta åtagande gäller även i fråga om sådan rättsinnehavare som inte är medlem i organisation på organisationssidan.

Bonus Presskopia skall informera organisationerna om vikten av att åtagandena enligt denna paragraf iakttas.

§ 21 En organisation hos vilken upphovsman meddelat förbud mot kopiering ska till RIO omgående lämna uppgifter därom.

§ 22 I fall av att krav på ersättning enligt 42 a § upphovsrättslagen endast får riktas mot avtalslutande organisation, skall rättsinnehavaren få ersättning av organisationerna, genom Bonus Presskopia, ur det belopp som RIO har betalat enligt avtalet.

§ 23 Parterna är överens om att det får anses ligga i rektors (eller motsvarande) allmänna ansvar för verksamheten att tillse att avtalets regler efterlevs och att lämplig tid ges lärare att få del av avtalet. Bonus Presskopia ska efter anmälan ges tillträde till skolan för att i samråd med rektor kontrollera tillämpningen av avtalets regler.